

ВЕРХОВНА РАДА УКРАЇНИ
КОМІТЕТ З ПИТАНЬ ОСВІТИ, НАУКИ ТА ІННОВАЦІЙ

В І С Н О В О К

До протоколу № 110
від 28 листопада 2022 року

**до проекту Закону України
про внесення змін до Закону України “Про вищу освіту” щодо обрання,
призначення та звільнення з посади керівника закладу вищої освіти
(реєстр. № 8050-4 від 03.10.2022)**

Комітет Верховної Ради України з питань освіти, науки та інновацій за дорученням Голови Верховної Ради України Р. Стефанчука розглянув 28.11.2022 (протокол № 110) проект Закону України про внесення змін до Закону України “Про вищу освіту” щодо обрання, призначення та звільнення з посади керівника закладу вищої освіти (реєстр. № 8050-4 від 03.10.2022), поданий народним депутатом України Гришиною Ю.М. та іншими народними депутатами України, і зазначає таке.

У пояснювальній записці до законопроекту визначено, що його розроблено з метою забезпечення змінності управлінських кадрів, що є однією з підвалин демократичного управління, та забезпечення реалізації духу Закону України “Про вищу освіту” в частині систематичної ротації керівників закладів вищої освіти як запоруки подальшого розвитку таких закладів, впровадження нових ідей, передового досвіду, свіжих думок тощо.

Законопроектом пропонується:

1) удосконалити положення абзацу другої частини першої статті 42 Закону України “Про вищу освіту”, передбачивши, що особа не може обіймати посаду керівника одного й того самого закладу вищої освіти більше ніж 10 років;

2) передбачити, що особа, яка обіймала посаду керівника певного закладу вищої освіти більше 7 років, може бути допущена до конкурсу на посаду цього закладу освіти, у випадку забезпечення досягнення цільових показників діяльності закладу вищої освіти під час виконання попереднього контракту, а також виконання однієї з таких умов:

присутність закладу вищої освіти в міжнародних рейтингах закладів вищої освіти, перелік яких визначається Національним агентством із забезпечення якості вищої освіти, протягом не менш, ніж трьох останніх років виконання попереднього контракту;

зростання обсягу доходів закладу вищої освіти, скоригованих коефіцієнтом інфляції, протягом виконання попереднього контракту не менш, ніж на 30 відсотків;

3) передбачити заборону обиратися, призначатися (у тому числі виконувачем обов'язків) на посаду керівника закладу вищої освіти особам, які:

більше семи років обіймали посаду керівника відповідного закладу вищої освіти, який протягом попередніх п'яти років було реорганізовано шляхом приєднання до іншої юридичної особи;

обіймали посаду керівника відповідного закладу вищої освіти більше семи років та не допущені до конкурсу відповідно до вищезазначених умов.

Головне науково-експертне управління Апарату Верховної Ради України висловило до законопроекту такі основні зауваження:

1) відсутність у законопроекті єдиного підходу при визначенні кількості років та строків перебування на посаді керівника закладу вищої освіти (“більше ніж десять років”, “від трьох до п'яти років”, “більше семи років”, “на строк менше п'яти років”) певною мірою може ускладнити механізм правозастосування норм;

2) виглядає сумнівною пропозиція ч. 1 ст. 42 проекту, якою пропонується визначити “зростання обсягу доходів закладу вищої освіти, скоригованих на коефіцієнт інфляції, протягом виконання попереднього контракту не менш, ніж на 30 відсотків”, як умову, за якої особа, яка обіймала посаду керівника певного закладу вищої освіти більше 7 років, може бути допущена до конкурсу на посаду цього закладу вищої освіти. Не дивлячись на те, що керівник закладу вищої освіти вирішує питання фінансово-господарської діяльності закладу вищої освіти, є розпорядником майна і коштів, відповідає за результати фінансово-господарської діяльності (п.п. 2, 5 ч. 3, ч. 4 ст. 34 Закону), до його повноважень та обов'язків не належить збільшення обсягу доходів закладу вищої освіти. Тому визначити це як виключну умову для допущення до конкурсу на обіймання посади керівника вбачається сумнівною;

3) у новому п. 8 ч. 2 ст. 42 проекту передбачається неможливість бути обраним повторно особі, яка більше семи років обіймала посаду керівника відповідного закладу вищої освіти, який *протягом попередніх п'яти років було реорганізовано* шляхом приєднання до іншої юридичної особи. За змістом законопроекту вбачається необґрунтованою вибірковість у використанні лише *приєднання до іншої юридичної особи*, як форми *реорганізації* юридичної особи, яка серед іншого може ще здійснюватись й в інших формах (злиття, поділу, перетворення, виділення);

4) законопроект потребує техніко-юридичного корегування. Зокрема, в п. 3 розділу I проекту пропонується викласти у новій редакції “Абзац дванадцятий частини третьої статті 42”, хоча зміни вносяться в абз. 13 ч. 3 ст. 42 Закону.

Комітет Верховної Ради України з питань бюджету та Міністерство фінансів України визначили, що реалізація законопроекту *не впливатиме на дохідну та видаткову частини державного і місцевих бюджетів та не потребуватиме додаткових коштів з бюджетів усіх рівнів.*

Комітет Верховної Ради України з питань інтеграції України до Європейського Союзу дійшов висновку, що проект акта *відповідає цілям Угоди про асоціацію та не суперечить праву ЄС.*

Міністерство освіти і науки України надає такі зауваження та пропозиції до тексту зазначеного законопроекту:

1) є нерелевантним вибір критеріїв для допуску до конкурсу осіб, що займали посаду керівника закладу вищої освіти більше 7 років, оскільки запропоновані показники не є безпосередньо залежними від результатів діяльності керівника;

2) також проектом Закону пропонується надати можливість обрання на посаду керівника особам, що мають стаж роботи не менше 10 років не тільки на посадах науково-педагогічних, а й наукових працівників. Міністерство освіти і науки не підтримує зазначену пропозицію, оскільки посада керівника (ректора, президента тощо) закладу вищої освіти вимагає глибокого розуміння особливостей саме науково-педагогічної діяльності. Крім того, відповідно до переліку посад педагогічних та науково-педагогічних працівників, затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 14 червня 2000 р. № 963, керівник (ректор, президент тощо) відноситься до посад науково-педагогічних працівників;

3) пропонується виключити також положення пункту 3 розділу I законопроекту, яким встановлюється можливість укладання контракту з особою (кандидатурою), обраною керівником закладу вищої освіти, на строк менше п'яти років, оскільки відсутні критерії, відповідно до яких засновник може укладати контракт строком від трьох до п'яти років. Крім того, перебування на посаді керівника менше п'яти років не сприятиме виконанню комплексних завдань, спрямованих на розвиток закладу вищої освіти.

На засіданні підкомітету з питань вищої освіти від 21.11.2022 було розглянуто законопроект і прийнято рішення запропонувати Комітету рекомендувати Верховній Раді України прийняти за основу основний законопроект реєстр. № 8050.

Заслухавши інформацію ініціатора законопроекту, голови підкомітету з питань вищої освіти Комітету Верховної Ради України з питань освіти, науки та інновацій Гришиної Ю.М., фахівців Міністерства освіти і науки України, та широко обговоривши це питання, **Комітет Верховної Ради України з питань освіти, науки та інновацій ухвалив:**

1. Рекомендувати Верховній Раді України:

1.1. відповідно до частини третьої статті 93 Регламенту Верховної Ради України включити проект Закону України про внесення змін до Закону України “Про вищу освіту” щодо обрання, призначення та звільнення з посади керівника закладу вищої освіти (реєстр. № 8050-4 від 03.10.2022), поданий народним

депутатом України Гришиною Ю.М. та іншими народними депутатами України, до порядку денного восьмої сесії Верховної Ради України;

1.2 проект Закону України про внесення змін до Закону України “Про вищу освіту” щодо обрання, призначення та звільнення з посади керівника закладу вищої освіти (реєстр. № 8050-4 від 03.10.2022), поданий народним депутатом України Гришиною Ю.М. та іншими народними депутатами України, за результатами його розгляду в першому читанні повернути суб’єктам права законодавчої ініціативи на доопрацювання.

2. Доповідачем на пленарному засіданні Верховної Ради України з цього питання визначити Голову Комітету Верховної Ради України з питань освіти, науки та інновацій Бабака С.В.

Голова Комітету

Сергій БАБАК